

Arkivsenter Østafjells

Utredning om prosjektet bestilt av IKA Kongsbergs representantskap på representantskapsmøtet 22. april 2010.

”På 1930-tallet gjorde Riksarkivaren framlegg om eit forpliktande samarbeid mellom staten og kommunane ved ei omskiping av dei 5 statsarkiva som då fanst, til 10 fylkesarkiv med sentralisert oppbevaring av både statlege og kommunale arkiv. Men fleirtallet av kommunane var anten imot eller likegyldige til framlegget. Dei ville ha sjølvstendige kommunearkiv.”

Eit nytt regionalt arkivlandskap, Nysæter-utvalet 2005 s. 12.

1. Innledning

Hva er arkiv i kommunal forvaltning

Med en meget forenklet beskrivelse kan vi si at i 1837 ble det vi kjenner som kommunal forvaltning innført med formannskapsloven, og dette var starten på kommunenes ansvar for forvaltning av ulike fagområder. Den kommunale selvråderetten ble nå etablert. Med denne skulle den lokale forvaltningen styrkes, og med tiden også demokratiske rettigheter sikres for hver enkelt innbygger.

I årene etter har fagområder blitt flyttet en rekke ganger mellom forvaltningsnivåene. I 1976 ble også fylkeskommunen etablert som eget forvaltningsnivå.

Ansvar for danning og oppbevaring av dokumentasjon for de statlige forvaltningsoppgavene, både sentralt og lokalt, tilligger i første omgang den enkelte statlige fagmyndighet. Eierforholdet til den statlige dokumentasjonen går normalt etter 25 år over fra de statlige fagmyndighetene til Arkivverket og Riksarkivaren.

I kommunal forvaltning vil aldri eieransvaret for egen dokumentasjon kunne overføres. Dette er regulert gjennom kommuneloven, og bør og skal være en viktig del av den kommunale selvråderetten. Staten gir gjennom lovverket regler for hva som skal tas vare på, på hvilken måte og for hvor lenge. Kommuner og fylkeskommuner har likevel en egen selvbestemmelsesrett i forhold utenom dette.

Arkiv fra kommunal virksomhet dokumenterer forhold knyttet til hvordan og på hvilken måte lokalpolitikere og administrasjon har forvaltet fagområder som er gitt forvaltningsnivået.

Vi har de siste årene sett mange saker hvor kommuner og fylkeskommuner har tatt på seg erstatningsansvaret for saksbehandlingsfeil og mangelfull oppfølging av oppgaver innenfor flere ulike fagfelt. Tidligere barnevern- og barnehjemsbarns søksmål er et eksempel på dette. Et annet eksempel kan være søksmål for mangelfull opplæring. Vi ser også søksmål mot kommunal forvaltning i forhold til ulik praksis og tolking av andre lovverk, som for eksempel plan- og bygningsloven.

Arkivene skal være de kommunale enhetenes juridiske dokumentasjonsbase, og lokalforvaltningens hukommelse. Samtidig representerer arkivene innbyggernes sikkerhet for likebehandling, noe som igjen er et viktig demokratisk prinsipp.

Lovpålagte krav

Arkivforvaltning er regulert i mange ulike lovverk. Spesielt er lover som kommuneloven, forvaltningsloven, offentleglova, personopplysningsloven og arkivlova sentrale i arbeid med dokumentasjon i kommunal forvaltning. Det er også en rekke særlover som regulerer forhold knyttet til saksbehandling, forvaltning, juridiske forhold, personvern og demokratiske rettigheter, noe som igjen genererer arkivverdig dokumentasjon.

Arkivlovens forskrifter om offentlige arkiv regulerer kun enkelte forholdet knyttet til behandling, bevaring, sikring, tilgang og formidling av kommunal dokumentasjon.

For den enkelte eierkommune og for IKA Kongsberg som eiernes kompetansesenter og arkivdepot, er det spesielt viktig å lage sikre og gode rutiner for oppfyllelse av kravene i arkivlovgivningen. Men også lovreguleringer knyttet til juridiske forhold, spesielt innen personvern og rettigheter, må stå sentralt.

De lovmessige kravene til arkivlokaler er nedfelt i FOR 1998-12-11 nr 1193: Forskrift om offentlige arkiv (Arkivforskriften) Kapittel IV. Disse bestemmelsene skiller mellom krav til lokaler for oppbevaring av aktivt arkiv og eldre og avsluttet arkiv. Sistnevnte kategori skal plasseres i spesialrom for arkiv, som innebærer de strengeste bygningsmessige kravene.

Kortfattet kan man si at kravene generelt går på følgende punkter:

- Plassering av arkivlokale for å forhindre skader fra installasjoner eller virksomheter i andre lokaler og bygninger.
- Tilstrekkelig og korrekt dimensjonering og bruk av byggematerialer
- Vern mot vann og fukt, noe som innebærer forbud mot vannførende rør i lokalet og en plassering som er trygg mot oversvømmelse og flom i uoverskuelig framtid
- Vern mot brann og skadelig varme, noe som setter krav til bruk av elektrisk utstyr og metoder for oppvarming av lokalet, i tillegg til krav om tiltak som begrenser faren for brannspredning både fra andre lokaler og internt i arkivlokalet
- Vern mot skadelig påvirkning fra klima og miljø innebærer strenge krav til stabil temperatur og luftfuktighet. Her må det også nevnes at ulike typer oppbevaringsmedier (for eksempel papir, foto, film, elektroniske medier osv.) krever ulike klimatiske oppbevaringsforhold, noe som utløser behov for flere typer spesialrom for arkiv.
- Vern mot skadeverk, innbrudd og ulovlig tilgang betyr at lokalene skal være fullgodt sikret både med egen innbruddsalarm og med gode rutiner for tilgangsstyring til arkivlokalet.

Det er i tillegg en rekke juridiske krav som regulerer forhold til blant annet betjening, formidling, forskning, personvern, rettigheter og datasikkerhet.

Kompensasjonsordning etter ikraftsettelse av ny lov

I mai 2010 sendte Buskerud fylkeskommune en henvendelse til Kommunal- og regionaldepartementet (KRD) med spørsmål om økonomiske og administrative konsekvenser av arkivforskriftene for offentlig sektor og om hvordan slike konsekvenser er/blir ivaretatt i de statlige overføringene til kommunesektoren.

Svaret kom i epost datert 18. mai fra Linn Ising, f.kons., KRD:

"Kommunene ble ikke kompensert særskilt for de økonomiske konsekvensene av arkivloven. Forskriften ble utformet slik at kommunene skulle få en lang overgangsperiode."

Det gikk et eget rundskriv til alle kommuner og fylkeskommuner som orienterte bl.a. om denne lange overgangsordningen, rundskriv V-6/99 av 11. februar 1999."

Rundskrivet kan hentes her: http://www.regjeringen.no/nb/dokumentarkiv/Regjeringen-Bondevik-I/kd/Lover-og-regler/1999/rundskriv_v-006-99.html?id=260917

Her er ikke overgangsordningen nevnt, men det er betimelig å tolke dette slik at det ikke forventes noen statlige overføringer i overskuelig framtid til arbeidet med kommunale arkiv.

2. Utredningens oppdrag

IKA Kongsbergs representantskap vedtok følgende på det ordinære representantskapsmøtet 22. april 2010:

1. Det utredes alternative rimeligere løsninger for etablering av Arkivsenter Østafjells som innbefatter både leie-, eie- og partnerskapsmodeller. Modellene må fremstilles med økonomiske beregninger som også inneholder løsninger for en økning og reduksjon av antall eiere i det interkommunale arkivselskapet
2. Det utredes muligheten for en trinnvis utbygging av Arkivsenter Østafjells for alle modellene, som samtidig oppfyller de juridiske krav som stilles til et offentlig arkivsenter
3. Så tidlig som mulig for ekstraordinært representantskap sendes det ut nye saker til eierkommunene som gjelder "Arkivsenter Østafjells – etablering og Arkivsenter Østafjells – forslag til budsjett og eiertilskudd"
4. Ein ber om at finansieringsmodellen vert vurdert med omsyn til kostnadsfordeling mellom store og små kommuner

Styret tolket representantskapets vedtak til å omfatte følgende punkter:

- Alternativ tilgjengelig bygningsmasse for etablering av Arkivsenter Østafjells med tilhørende kostnader
- Leie av bygg: Kvalitetssikre tallmateriale og dokumentasjon. Muligheter knyttet til OPS-modellen vurderes
- Eiet bygg: Tydeliggjøre problemstillinger knyttet til å eie eget bygg
- Partnerskap: Vurdere alternative partnere og partnerskapsmodeller
- Det innhentes uttalelser fra fagmiljøer hos eierne/statsbygg vedrørende økte kostnader relatert til trinnvis utbygging/innredning av Arkivsenter Østafjells
- Trinnvis bemanning – kostnader og konsekvenser
- Finansieringsmodell

Administrasjonen gjør her greie for de forhold styret har bedt om.

Alle økonomiske anslag er beregnet i 2010-kroner.

3. Alternativ tilgjengelig bygningsmasse

Representantskapet vedtok på møtet 2. mai 2001 i sak 007/01 at IKA Kongsbergs virksomhet skulle ligge i Kongsberg og i nær tilknytning til Statsarkivet i Kongsberg.

I forkant av behandlingen av et felles kommunalt arkivdepot dette året og under arbeidet med etablering av Arkivsenter Østafjells er følgende lokaliteter vurdert og funnet uegnet i henhold til lovkrav og kostnader:

- Verftsporten på Karljohansvern, Horten Industripark – Horten kommune
- Bygning 90, Hydro Notodden Næringspark - Notodden kommune
- Raulandsakademiet på Rauland - Vinje kommune
- Bygninger knyttet til Kunstlaboratoriet i Vestfossen – Øvre Eiker kommune
- Bygninger i Kongsberg kommune:
 - o Televerksbygget
 - o Industritunet
 - o Matsenteret
 - o Gamle brødfabrikken
 - o Meierigården
 - o Skifabrikken
 - o Heistadmoen

Med bakgrunn i vedtaket er det derfor videre i utredningen ikke tatt med noen kartlegginger av mulige bygninger utenfor Kongsberg.

I. Forutsatt ovennevnt tilknytning til Statsarkivet i Kongsberg, vil det ved full utbygging i 2025, være behov for:

- Magasin
 - o Det estimerte hyllebehovet for papirarkiver er ca 30 000 hyllemeter (folio). I tillegg er det behov for spesialmagasin til andre typer lagringsmedier som data, foto, kart og tegninger
- Kontor og møterom
 - o 15 kontorplasser og minst to møterom med ulik størrelse
- Tilrettelegging og formidling
 - o Rom for betjening av rettighetsdokumentasjon
 - o Formidlingslokaler til mottak av større grupper som skoleklasser, undervisning og utstillinger
- Ordning
 - o 10 ordningsplasser
 - o Rom til digitalisering
 - o Rom til fotoregistrering

Ved annen lokalisering enn i nær tilknytning til Statsarkivet i Kongsberg, vil det måtte avsettes ytterligere arealer til:

- o Lesesal
- o Forskerceller
- o Konservering
- o Fagbibliotek

II. Potensielle bygninger

- Høgskolen i Buskerud avd Kongsberg
 - Det er kjent at Høgskolen i Buskerud avd Kongsberg (HiBu) i lengre tid har jobbet med alternative lokaler for sin virksomhet. Det er Statsbygg som eier de nåværende lokalene. Bygningene ligger nær opp til Statsarkivet i Kongsberg, og er i utgangspunktet godt plassert i forhold til intensjonen om felles lesesal med Statsarkivet. Bygningsteknisk er lokalene satt opp i materiale som mulig kan tilfredsstillende arkivforskriftenes krav. Bygningene er oppført som høyskole, det vil si med bygningsmasse bygget for dette formålet. Dette betyr at det vil kreve omfattende ombygginger for å få satt bygget i stand til arkivformål.
 - Eiendommen har et brutto gulvareal på ca 15 200 m², hvor HiBu leier i underkant av 13 000 m². Resten av arealet er leid ut til ulike virksomheter.
 - Høgskolen har som et viktig punkt i sin argumentasjon for ønske om nye lokaler, brukt de høye leieutgiftene til Statsbygg som argument. (Kilde: Laagendalsposten)
 - Fristilling av bygget er fortsatt uklar.

- Kongsberg Teknologipark
 - Kongsberg Teknologipark AS er et heleid datterselskap av Kongsberg Gruppen ASA og har ansvaret for drift, forvaltning og utvikling av Kongsberg Gruppens samlede eiendomsmasse i Norge. Kongsberg Teknologipark omfatter to ulike parkområder i Kongsberg; Kirkegårdsveien og Arsenalet på Kongsgårdsmoen. (Kilde: kongsberg-teknologipark.no)
 - Teknologiparkens eiendomsdirektør, Frank Abelsen, sier i telefon 23. juni 2010 at IKA Kongsberg har en aktivitet som ligger prinsipielt utenfor teknologiparkens kjerneområder som er industri og industriutvikling. Selv om IKA Kongsberg er en aktuell leietaker, så er all virksomhet og infrastruktur bygget opp for en helt annen målgruppe. Det er heller ikke noen ledige arealer per i dag som kan huse IKA Kongsbergs virksomhet.

- Gruvene i Kongsberg
 - Gruver i fjellet har vært, og er faktisk fortsatt enkelte steder, benyttet som arkivmagasin. I forhold til sikkerhet er dette et godt alternativ, men det anses som meget kostbart på grunn av sikring som må til mot spesielt vann og fuktighet. Som daglig arbeidsplass tilfredsstiller ikke alternativet Arbeidsmiljøloven og forskrifter for helse, miljø og sikkerhet.
 - Dersom gruvene skal være et alternativ til depot vil det måtte etableres kontorarbeidsplasser på utsiden av gruvene.

- Andre bygg i Kongsberg
 - Det er per i dag ingen kjente andre aktuelle bygninger som av størrelse eller bygningsmessige kvaliteter kan tilfredsstillende IKA Kongsbergs behov. (Kilde: Skanska Norge AS i epost 4. juni 2010 og Finn.no, 21. juni 2010)

III. Kostnader

- Ombygging og innredning
 - o Eiendomskonsulent Leif Knudsen i Buskerud fylkeskommune uttalte følgende i brev stilet til IKA Kongsberg 20.04.2010:

”Med den kostnadsutviklingen som har vært i de seinere år, og ikke minst de krav som nå stilles av det offentlige til helse, miljø, sikkerhet, energi og tekniske løsninger tilsier dette svært ofte at kjøp, ombygging, oppgradering og tilrettelegging av gamle bygg blir svært kostnadskrevende og med sluttsum som til tider er like dyrt som et nybygg. Dette gjelder ikke minst spesialbygg, som IKA må anses å være.”

- o Uttalelsen blir bekreftet av prosjektutvikler Bjørn Eirik Kittilsen i Skanska Norge AS i epost datert 3. juni 2010.

Anbefaling

Med bakgrunn i tidligere forarbeider og ovenstående kartlegging og argumentasjon anbefaler administrasjonen styret at det bygges et nytt, økonomisk og praktisk tilrettelagt arkivbygg.

4. IKA Kongsberg leier

Leif Knudsen har gjort følgende analyse av leiealternativet:

I dette tilfelle søker IKA etter investorer i markedet som er villige til å bygge et spesialbygg og leie ut dette på langsiktig kontrakt til IKA. IKAs rolle her vil da bli å be om et leietilbud basert på et spesialbygg av denne kategori med de kravspesifikasjonene til størrelse, tekniske løsninger, og lignende.

Dette kan organiseres som et Offentlig Privat Samarbeid (OPS). I dette ligger det at privat part planlegger, prosjekter, bygger, finansierer, drifter og vedlikeholder et prosjekt for en offentlig aktør. Det offentlige utarbeider grunnlag for konkurransen, og betaler en årlig leie til den private for å dekke finansiering samt forvaltning, drift og vedlikehold (FDV).

OPS kan være den løsningen som gjør det mulig å realisere Arkivsenter Østafjells med en akseptabel kostnad for IKA Kongsbergs eiere.

I. Fordeler ved å leie:

- IKA gjør dette til en konkurranse i markedet, noe som kan generere gunstige betingelser for en investor og igjen gode leiebetingelser, forutsatt en langsiktig leie på f.eks. minimum 15 eller 20 år
- IKA slipper å opptre som byggherre, men bestiller et bygg etter kravspesifikasjon og flytter inn når det er ferdig. IKA tar ikke del i byggeprosessen uten annet enn som leietaker med de innspill og den kontakt som er nødvendig
- IKA slipper å hente inn egen finansiering da dette går på investor/utbygger
- IKA kan forhandle om en kjøpsopsjon på bygget til en gitt pris når leieavtalen går ut. I OPS-sammenheng vil bygget normalt tilfalle eier etter 25 år

- Investoren drifter bygget og har det fulle og hele ansvaret for dette, inkludert FDV-kostnader
- Redusert økonomisk risiko for IKA

II. Ulemper ved å leie:

- Ved ordinær leie "eier" ikke IKA sitt bygg og får ikke del i verdistigning.
- Mulig mindre gunstig finansiering

5. IKA Kongsberg bygger og eier selv

Leif Knudsen har gjort følgende analyse av eiealternativet:

IKA Kongsberg vil i dette tilfelle være byggherre og stå for det hele (prosjektering, anbudsutlysning, utbygging, m.m.) på lik linje med prosjekter som fylkeskommunen har. Det vil si at man knytter til seg arkitekter og konsulenter, går ut med anbudsinnbydelse og har egen prosjektansvarlig som styrer prosjektet og opptre på IKA's vegne opp mot entreprenøren. Dette krever god prosjektstyring og kunnskap slik at ikke prosjektet "sprekker" økonomisk. Som byggherre og eier må IKA også finansiere hele prosjektet. Lånekostnadene vil da bli å beregne som "husleie" og man er herre i eget hus som det heter.

I. Fordeler ved å eie:

- IKA eier sitt eget bygg
- IKA får verdistigningen i markedet. Et bygg som koster kr 100 millioner i dag vil med en normal markedsutvikling i dette området ha en betydelig større verdi om 10 eller 20 år. Det vil si at man bygger opp egenkapital etter hvert som lånet nedbetales.
- IKA kan oppnå en gunstigere finansiering enn en privat aktør

II. Ulemper ved å eie:

- Bygget vil være et spesialbygg (magasin og kontorer) og vil ikke få den normale verdistigningen et konvensjonelt kontorbygg, eller lignende vil ha.
- IKA må selv drifte bygget, eller knytte til seg noen som kan/vil drifte det (for eksempel Statsbygg dersom det bygges i tilknytning til Statsarkivet på Kongsberg).
- IKA er prisgitt renteendringene i markedet dersom man ikke binder renten.
- IKA må enten etablere eller kjøpe den nødvendige kompetansen for å bygge og drifte eget bygg
- Risikoen faller på eierne

6. Partnerskap

Statsarkivet i Kongsberg er den eneste aktøren som det kan være aktuelt å inngå et partnerskap med. Det har vært forsøkt å få til en samlokalisering med Statsarkivet, men planene ble lagt vekk i 2008. Årsaken til dette var finansieringen fra statens side. Arkivverkets utbygginger styres gjennom budsjettet fra Kulturdepartementet, og Statsarkivet i Kongsbergs behov for utvidelse var den gang langt nede på prioriteringslista. Det er i dag uvisst om det i det hele tatt vil bli noe utvidelse. (Kilde: Avdelingsdirektør Anne Mette Dørum, Riksarkivet, i Trondheim 8. juni 2010: Orienterte om bestilling fra Kulturdepartementet om Arkivverkets behov for utvidelse og muligheter for et sentralt arkivdepot.)

7. Vurdering av leie, eie og partnerskap

Spørsmålet om IKA Kongsberg skal eie eller leie har vært diskutert inngående i styrets arbeid med Arkivsenter Østafjells. Dette ble også trukket fram fra eierne i representantskapet som et vesentlig punkt i utredningen.

Styret hadde på styremøte 19. oktober 2009 sak om økonomisk modell for Arkivsenter Østafjells til behandling. I forkant av styrebehandlingen innledet Leif Knudsen om ulike modeller samt fordeler og ulemper ved hver enkelt av disse. Knudsen konkluderte med følgende anbefaling:

"Jeg har konferert litt med næringsmeglere om dette, som deler min vurdering. Skal man i det hele tatt gi noen tips så tror jeg at "leiemodellen" er den beste. IKA kan - som leier - sette krav i leiekontrakten som gir dem en optimal avtale og frihet med bygget, f.eks ytterligere utbygging, ombygging, o.l."

Styret vedtok etter orienteringen i sak 026/09 første punkt: "Arbeidet med Arkivsenter Østafjells baseres på samarbeid med ekstern utbygger/investor."

Markedsdirektør Tor Joh. Hegna i Skanska Norge AS satte opp til en orientering for IKA Kongsberg 31. mai 2010 om OPS-modellen, følgende punkter for eie versus leie:

	Leie	Eie
Rimeligste løsning	Kan velge mellom flere alternativer; gitt kostnad og ferdigstillelse	Etablere en juridisk enhet som eier og byggherre. Vanskelig å vurdere kostnad uten alternativer
Hensyn til økning/reduksjon i eierantall	Kan reguleres i leiekontrakt	Må reguleres av eierne. Hvem har ansvaret for ledige lokaler?
Trinnvis utbygging	Kan reguleres i leiekontrakt som opsjoner	Krever nye vedtak om utbygging
Kostnadsfordeling mellom store og små kommuner	Den samlede leien kan fordeles etter størrelse på eierne	

Anbefaling

Med bakgrunn i ovenstående redegjørelse anbefaler administrasjonen styret å jobbe videre med leiemodellen, og å vurdere en OPS-løsning for å realisere Arkivsenter Østafjells.

8. Trinnvis utbygging/innredning av Arkivsenter Østafjells

Trinnvis utbygging kan i et arkivbygg være minst to ulike prosesser. Den ene er trinnvis i forhold til bygningsmessige forhold. Den andre er i forhold til innredning i magasin. Det er disse to forholdene som her er gjort rede for.

I. Trinnvis utbygging av kontor og magasin

Forutsatt opptrapping av bemanning og magasinkapasitet, kan utbygging skje i trinnvis. Det som her må vurderes er de økte kostnadene dette medfører.

Administrasjonen ser ikke at det kan være noen store innsparinger i å utsette utbygging av deler av kontorarealene. Her bør det i stedet forutsettes at det prosjekteres fleksible og praktiske løsninger for kontor og ordningsrom, som med enkle midler kan benyttes til andre formål eller eventuelt leies ut.

Magasindelen kan også vurderes satt opp i flere etapper. Det vil de første 10 årene være et estimert behov for ca 2000-2500 m2 grunnareale til magasin. Resterende behov på 1000 – 1500 m2 må stå klar i 2025.

Arkivverket har gjennom mange år basert sin utbygging av magasinkapasiteten på trinnvise prosjekter med en tidshorisont på 20-25 år. (Kilde: Avdelingsdirektør Leif Andressen, Riksarkivet)

I følge Hans Frost, regiondirektør for Statsbygg, region sør, bør en trinnvis utbygging legges inn som opsjon i utlysning av et byggeprosjekt. Slik kan prosjekteier sikre økonomien i prosjektet. Et trinnvis utbyggingsprosjekt er logisk dyrere enn et ferdig prosjekt. Frost viser til at bare riggekostnader for en entreprenør tidligere lå på 15%.

Jan Magne Svalestuen, avdelingsleder i Kongsberg kommunale eiendom, opplyser at prisstigning i byggebransjen ga store økte kostnader for et skoleprosjekt i Kongsberg. Madsebakken skole ble bygget ny i 2000. Allerede i 2003 måtte skolen utvides, og kostnadene per kvadratmeter i trinn 2 ble ca 25% høyere enn trinn 1. Dette selv om varmeanlegget var med og kostnadsført i byggetrinn 1. Han legger samtidig til at det også koster å drifte tomme arealer. En slik kostnad må synliggjøres i et prosjekt.

II. Trinnvis innredning

Papirarkivene vil deponeres fortløpende i årene som kommer. Det vil derfor ikke være behov for å innrede hele magasinet med arkivreoler fra starten av. Behovet kan beskrives som følger:

2013 til 2018: 10 000 hyllemeter
2018 til 2025: 20 000 hyllemeter
2025: 30 000 hyllemeter

Reoler for organisering og oppbevaring av arkiv, har en snittpris på ca kr 500 per hyllemeter. (Kilde: Bergen Byarkiv)

Dette betyr at det investeres til arkivreoler med kr 5 millioner i 2013, og nye kr 5 millioner i 2018 og i 2025. I forhold til tidligere skisse medfører dette en utsettelse i investeringskostnadene på kr 5 millioner i fem år, og ytterligere kr 5 millioner i 12 år.

Dette vil ikke ha noen konsekvenser for IKA Kongsberg drift eller virksomhet. En slik løsning vil derimot gi innsparinger i årlige driftsutgifter til strøm, renhold med mer.

Anbefaling

Med bakgrunn i opplysninger gitt ovenfor anbefaler administrasjonen styret å bygge for fremtiden. Det anbefales at bygget settes opp i en byggeprosess. Videre anbefales et trinnvis innkjøp av innredning til arkivmagasin.

9. Trinnvis bemanning

I saksdokumentene til representantskapet ble det presentert en modell og et budsjett med 20 ansatte i virksomheten fra 2013. Tallmaterialet nedenfor er beregnet ut fra erfaringstall i andre arkivinstisjoner, og estimert mengde arkivmateriale ut fra innbyggertall i vårt område. *(Her med hovedvekt på utredningen gjort i "Eit nytt regionalt arkivlandskap" Nysæter-utvalet 2005 s. 24 og en kartlegging foretatt i juni 2010 med institusjonenes hjemmesider som kilde.)*

Med 20 ansatte i Arkivsenter Østafjells, vil dette utgjøre én kommunearkivar per 30 000 innbyggere. Landsgjennomsnittet representerer et forhold på 1:25 000. Her må det presiseres at beregningen kun kan benyttes i forhold til større institusjoner med et arkivfaglig miljø. Siden flere av kommunearkivinstisjonene også har ansvar for privatarkiv, er beregningen usikker. Det må likevel sies at tallet antageligvis er noe lavt og det må påregnes at antallet vil øke etter hvert som institusjonene etablerer depot, og papirarkivene blir avlevert/deponert. Nye arbeidsoppgaver knyttet til elektronisk arkiv og digitalisering vil også bidra til å øke behovet for antall ansatte.

IKA Kongsberg har vokst til å bli den største arkivinstisjonen i landet målt i antall eiere. Av ansatte er virksomheten betydelig færre enn antall innbyggere skulle tilsi. Dette er likevel en god løsning. Det store antallet eiere har gitt stordriftsfordeler, og samtidig sikret at vi har opprettholdt det samme tjenestetilbudet som de andre instisjonene. Etter at IKA Kongsberg ble arkivdepot har naturlig nok behovet for depotarkivarer økt, og dette behovet vil fortsette å øke i mange år.

Det opprinnelige saksframlegget baserte seg på en opptrapping av ansatte fra 10 til 20 i løpet av 3 år. I ny skisse legges det opp til en trinnvis bemanningsøkning fram til 2019. Eiertilskuddet vil reguleres tilsvarende.

I. Trinnvis oppbygging

Behovet for ansatte øker med antall deponerte hyllemeter arkiv. Digitalisering vil tidligst starte opp samtidig med finordning i 2014.

II. Kostnad

Ved en trinnvis opptrapping av antall ansatte over seks år, vil dette gi en redusert økning i budsjetterte lønnskostnader med 30 prosent de to første årene, deretter 15 prosent de neste to årene. Først fra 2019 vil kostnadene nå det opprinnelige saksframleggets budsjett.

III. Konsekvenser

I utgangspunktet vil nevnte opptrappingsplan for bemanning medføre en senere økning av ansatte i depotet. Dette vil ramme digitaliseringsfunksjonen de første årene.

Betjening og formidling av arkivmaterialet vil, uansett antall ansatte, være prioriterte oppgaver for IKA Kongsberg.

Anbefaling

Bemanningen økes gradvis i løpet av de seks første årene, jmfør følgende opptrappingsplan:

2013: Arkivsenter Østafjells bemannes med 14 stillinger. Det budsjetteres med kr 8,1 millioner til lønn og sosiale kostnader.

2015: Det økes med tre ansatte, til sammen 17 stillinger. Det budsjetteres med kr 9,8 millioner til lønn og sosiale kostnader.

2017: Det økes med to ansatte, til sammen 19 stillinger. Det budsjetteres med kr 10,9 millioner til lønn og sosiale kostnader.

2019: Det økes med en ansatt, til sammen 20 stillinger. Det budsjetteres med kr 11,5 millioner til lønn og sosiale kostnader.

Ved endring av eiere vil antall stillinger måtte endres ut fra behovet.

10. Finansieringsmodell

I vurderingen av en kostnadsmodell som i større grad tar hensyn til variasjonene i kommunenes størrelse målt i antall innbyggere, er det nødvendig å legge visse forutsetninger til grunn:

- Eiernes behov for kompetanse i organisasjonen IKA Kongsberg vil i utgangspunktet være uavhengig av størrelse. I gitte situasjoner kan det faktisk være slik at en liten kommune har et større behov for faglig støtte enn en stor
- Eiernes behov for fysisk depottilgang vil i overskuelig framtid være en direkte følge av den enkelte kommunes størrelse
- For IKA Kongsberg er det viktig at inntektene er forutsigbare. En valgt kostnadsmodell må bygge på få parametre, og være sammensatt på en måte som sikrer forutsigbarhet og fleksibilitet for alle parter. Dette krever at alle relevante kostnader er innarbeidet i modellen
- En stor økonomi vil ideelt sett ha større evne til å bære mindre kostnadsendringer enn en liten

En vurdering av disse fire forutsetningene, enkeltvis og samlet, har resultert i en kostnadsmodell sammensatt av to elementer:

Grunnbeløp

Forutsettes å dekke organisasjonens kompetanse, representert ved personalkostnader. Kompetansen bygges over tid, og er følgelig avhengig av forutsigbarhet og kontinuitet.

Nedenstående modell representerer situasjonen i 2013, og vil øke i takt med eventuell bemanningsøkning.

I den valgte modell opereres det med tre grunnbeløp, to for kommuner med innbyggertall under/over 10 000, og ett for fylkeskommuner.

Kronebeløp per innbygger

Forutsettes å dekke øvrige kostnader (inkl. depot) relatert til driften av organisasjonen og bygget, som FDV-kostnader og strøm. Til grunn for beregningene ligger et samlet areal på ca. 6 000 m² og en anslått maksimal kostnad på kr. 2 200 per m².

Det opereres med tre kronebeløp per innbygger, to for kommuner med innbyggertall under/over 10 000, og ett for fylkeskommuner.

Den beregnede kostnadsendring i forhold til alternativ I, fremlagt på ordinært representantskapsmøte, begrunnes som følger:

- Den trinnvise bemanningsøkning, som er beskrevet under foranstående pkt. 9, medfører et redusert kostnadsnivå med tilhørende reduksjon i grunnbeløpet.
- Forventet redusert krav til avkastning på investert kapital
- Trinnvis innredning av magasinet, som beskrevet under foranstående pkt. 8, medfører en utsettelse av investeringsbehovet
- Porsgrunn kommune har vedtatt å avslutte sitt eierskap fra 2012, noe som har nødvendiggjort en ny fordeling fra 2013.

Nedenstående oppstilling viser hvilken effekt modellen har for den enkelte eier, samt at den også viser reduksjonen i samlet eiertilskudd i forhold til tidligere fremlagte sak.

Alt. finansieringsmodell	Innb.	Alt.	Per	Total	Reduksjon
Eier	per 1.1.10	Grunnbel.	innb.	2013	ift. alt. I
Flå kommune	995	165 000	30,00	194 850	-81 020
Fyresdal kommune	1 385	165 000	30,00	206 550	-79 460
Nissedal kommune	1 390	165 000	30,00	206 700	-79 440
Rollag kommune	1 390	165 000	30,00	206 700	-79 440
Hjartdal kommune	1 590	165 000	30,00	212 700	-78 640
Hemsedal kommune	2 080	165 000	30,00	227 400	-76 680
Tokke kommune	2 335	165 000	30,00	235 050	-75 660
Lardal kommune	2 400	165 000	30,00	237 000	-75 400
Siljan kommune	2 410	165 000	30,00	237 300	-75 360
Nore og Uvdal kommune	2 490	165 000	30,00	239 700	-75 040
Kviteseid kommune	2 520	165 000	30,00	240 600	-74 920
Flesberg kommune	2 555	165 000	30,00	241 650	-74 780
Seljord kommune	2 960	165 000	30,00	253 800	-73 160
Hof kommune	3 065	165 000	30,00	256 950	-72 740
Nes kommune	3 425	165 000	30,00	267 750	-71 300
Sigdal kommune	3 505	165 000	30,00	270 150	-70 980
Vinje kommune	3 635	165 000	30,00	274 050	-70 460
Sauherad kommune	4 290	165 000	30,00	293 700	-67 840
Hol kommune	4 415	165 000	30,00	297 450	-67 340
Gol kommune	4 490	165 000	30,00	299 700	-67 040
Ål kommune	4 675	165 000	30,00	305 250	-66 300
Tjøme kommune	4 685	165 000	30,00	305 550	-66 260
Andebu kommune	5 290	165 000	30,00	323 700	-63 840
Bø kommune	5 595	165 000	30,00	332 850	-62 620
Hole kommune	6 005	165 000	30,00	345 150	-60 980
Tinn kommune	6 010	165 000	30,00	345 300	-60 960

IKA KONGSBERGVår dato
01.07.2010Vår referanse 14 av 14
FE-612/08/110 - 37

Svelvik kommune	6 485	165 000	30,00	359 550	-59 060
Nome kommune	6 530	165 000	30,00	360 900	-58 880
Sande kommune	8 320	165 000	30,00	414 600	-51 720
Re kommune	8 720	165 000	30,00	426 600	-50 120
Hurum kommune	9 025	165 000	30,00	435 750	-48 900
Holmestrand kommune	10 070	215 000	27,00	486 890	-24 930
Stokke kommune	11 010	215 000	27,00	512 270	-23 990
Notodden kommune	12 380	215 000	27,00	549 260	-22 620
Øvre Eiker kommune	16 570	215 000	27,00	662 390	-18 430
Røyken kommune	18 880	215 000	27,00	724 760	-16 120
Nøtterøy kommune	20 700	215 000	27,00	773 900	-114 300
Nedre Eiker kommune	22 650	215 000	27,00	826 550	-112 350
Lier kommune	23 150	215 000	27,00	840 050	-111 850
Kongsberg kommune	24 700	215 000	27,00	881 900	-110 300
Horten kommune	25 590	215 000	27,00	905 930	-109 410
Ringerike kommune	28 780	215 000	27,00	992 060	-106 220
Tønsberg kommune	39 270	215 000	27,00	1 275 290	-95 730
Larvik kommune	42 380	215 000	27,00	1 359 260	-92 620
Asker kommune	54 500	215 000	27,00	1 686 500	-80 500
Telemark fylkeskommune	168 120	290 000	3,00	794 360	-60 000
Buskerud fylkeskommune	257 265	290 000	3,00	1 061 795	-60 000